

NYHETER OM EU

NYHETSRESEN FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ MAJ 2008

EU-parlamentets makt ökar på de nationella parlamentens bekostnad

EU-parlamentets makt ökar kraftigt med Lissabonfördraget. Valéry Giscard d'Estaing, ordförande för det så kallade konvent som utarbetade det ursprungliga förslaget till EU-konstitutionen som i allt väsentligt finns kvar i det nu aktuella Lissabonfördraget, konstaterade att EU-parlamentet är "den största vinnaren i vår konstitution".

När Maastrichtfördraget trädde i kraft (1993) introducerades det kraftfullaste maktinstrumentet EU-parlamentet förfogar över. Det nya förfarandet kallas medbeslutande och innebär att ministerråden i rådet och EU-parlamentet delar lagstiftningsmakten. Lagförslaget kan bara antas om de bägge institutionerna blir överens. Oftast kommer rådet och parlamentet överens om en kompromiss i en förhandling, en förlikning, mellan de bägge institutionerna.

Medbeslutandet berörde inledningsvis bara en mindre del av lagstiftningen. Den delen utökades genom Amsterdamfördraget [1999] och Nicefördraget [2003]. Idag gäller parlamentets medbeslutande ett 40-tal områden.

Med Lissabonfördraget utsträcks EU-parlamentet rätt till medbeslutande till 48 nya områden. Där bland avgörande delar av EU-politiken som jordbruk, utrikeshandel, juridiskt samarbete, straffrätt, hälsa, turism, bistånd, regionalpolitik, avreglering av vissa sektorer, energi, gränskontroller, invandring, asyl, Europol och en större del av EU:s budget.

När Lissabonfördraget träder i kraft så omfattar EU-parlamentets rätt till medbeslutande sammanlagt 86 områden. Det så kallade medbeslutandeförfarandet byter då namn till det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Det finns också i det nya fördraget fall

där parlamentet enbart har rätt att avge yttrande. I dessa fall, där ministerrådet normalt måste vara enigt, kallas beslutsgången för särskilda lagstiftningsförfarandet. Det finns omkring 30 fall där särskilda lagstiftningsförfarandet används. Utanför EU-parlamentets rätt till medlagstiftande faller särskilt den lagstiftning där ministerrådet fattar beslut med enhällighet, det vill säga där alla medlemsländer har vetorätt. Dit hör framför allt skattefrågor och socialpolitik. Dessutom faller EU:s utrikes- och säkerhetspolitik utanför EU-parlamentet befogenheter. Den sköts även i fortsättningen av medlemsregeringarna på mellanstatliga betingelser.

Med Lissabonfördraget införs det dessutom en så kallad passarell som gör det möjligt att utöka EU-parlamentets makt utan att sammankalla en ny regeringskonferens. Med enhällighet och efter EU-parlamentets samtycke kan Europeiska rådet besluta att parlamentet ska bli medlagstiftande där det tidigare var rådgivande. [Om ett av de nationella parlamenten inom sex månader invänder mot att ändra beslutsfattandet ska Europeiska rådet inte anta ändringen.]

Det är knepigt att i siffror uppskatta vilket inflytande EU-parlamentet kommer att få till följd av Lissabonfördraget. Men enligt Elmar Brok från den kristdemokratiska partigruppen i EU-parlamentet, en av EU-parlamentets tre observatörer under IGC 2007, kommer det ordinarie lagstiftningsförfarandet att gälla i 95 procent av all lagstiftning i EU.

Nästa EU-parlamentet, som väljs i juni 2009, kommer alltså att bli medlagstiftande i nästan alla frågor där EU

har befogenhet att lagstifta. Då tas ett jättekälv i en stegvis förvandling av EU-parlamentet från en tandlös diskussionsklubb till en federalt organiserad och mycket inflytelserik [med]lagstiftande församling.

EU-parlamentets ställning har för varje fördragsändring successivt stärkts i förhållande till de andra institutionerna [framför allt ministerrådet och kommissionen] i EU. Innebär det att EU blivit mer demokratiskt? Formellt sett ja. I verkligheten nej.

Det finns en mängd objektiva faktorer som gör att det inte går att förvandla EU till en fungerande parlamentarisk demokrati. Bland annat att det saknas ett gemensamt språk och forum för offentlig debatt, samt att avståndet mellan väljarna och de folkvalda skulle bli allt för stort. Om man i dagens EU med 493 miljoner invånare skulle införa samma representativitet som den svenska riksdagen har [dvs. en riksdagsledamot per 26.000 invånare], så skulle EU-parlamentet bestå av 18.962 ledamöter!

Det enda som händer om EU "demokratiseras", dvs. att EU-parlamentet får större lagstiftande befogenheter, är att den nationella demokratin i medlemsstaterna urholkas. När beslut som tidigare har antagits enhälligt i ministerrådet eller bestämts suveränt i de nationella parlamenten överförs till EU:s ordinarie lagstiftningsförfarande övergår det nationella vetot till EU-parlamentet. EU-parlamentet kan stoppa en lag [eller tvinga fram en ändring] trots att den godkänts av samtliga länders parlament, något som naturligtvis innebär en principiellt viktig inskränkning av till exempel den svenska riksdagens möjligheter att stifta lagar.

Anna Hedh ny ordförande för Socialdemokratiska EU-kritiker

Den 27 april höll Socialdemokratiska EU-kritiker årsmöte. Till ny ordförande utsågs EU-parlamentarikern Anna Hedh. Hon efterträder Sören Wibe.

– EU tar sig alltmer formen av en stat. Detta sker utan någon större debatt och det är en utveckling som aldrig godkännts av svenska folket. På alltför många områden inskränks Sveriges självbestämmande. Till och med strejkrätten ifrågasätts, säger Anna Hedh.

– Den mest angelägna uppgiften just nu är att stoppa ratificeringen av Lissabonfördraget, säger Anna Hedh. Främst måste vi få garantier för vår svenska arbetsmarknadsmodell. Fördraget överför ännu mera makt till EU-institutioner och slår fast att EU-lag gäller före svenska lagar.

– Socialdemokratiska EU-kritiker ska arbeta för en konstruktiv och tydlig oppositionspolitik när det gäller EU-frågor både hemma och i EU, avslutar Anna Hedh.

Hamnarbetarförbundets ordförande skeptisk till EU

Hamnarbetarförbundets ordförande Björn A Borg oroas för konsekvenserna av EU-domstolens avgörande i Vaxholmsfallet. Han tycker det är skrämmande att en domstol utanför vår demokratiska struktur ska tillämpa och tolka den svenska arbetsrätten. Han menar att socialdemokraterna har fört medborgarna bakom ljuset och att LO-ledningens hållning visavi Vaxholmsdomen är ett sorgligt stycke.

– Du ska veta att jag som röstade ja till EU är mer och mer skeptisk till mitt eget val. Inte minst efter EU-anslutningen av de östeuropeiska länderna med reaktionära nyliberala regimer, säger Björn A Borg i en intervju av Proletärrens chefsredaktör Lars Rothelius.

EU skjuter upp känsligt sjukvårdsförslag

EU-kommissionen kommer att lägga fram ett förslag till sjukvårdsdirektiv den 25 juni 2008. Det framgår av dess senaste långtidsplanering. Direktivförslaget är mycket kontroversiellt redan innan det läggs eftersom det

berör patienters rätt till vård i andra EU-länder.

Förslagets lansering sköts upp i december 2007. Lanseringen har nu lagts just efter den irländska folkomröstningen om Lissabonfördraget, som äger rum 12 juni.

– Detta är EU:s elitism i ett nötskal, säger Eva-Britt Svensson, EU-parlamentariker för vänsterpartiet. Känsliga ämnen ska tystas ner tills efter folkomröstningen på Irland, och i andra länder ska folkomröstningar undvikas till varje pris. EU-eliten påstår att de vill att medborgarna ska engagera sig, men i praktiken gör de allt för att hålla dem i okunskap.

– Margot Wallström är kommissionär med ansvar för kontakten med medborgarna, säger Svensson. Men hon arbetar tyvärr snarare med att smyga undan viktiga frågor än med att upprätta en verklig dialog.

Ökade befogenheter för EU:s polisbyrå

EU:s justitieministrar kom nyligen överens om att ge EU:s polisbyrå (Europol) ökad befogenhet att bekämpa grov gränsöverskridande brottslighet.

Europol har idag befogenhet att bistå EU-länderna med brottsutredningar som rör grov gränsöverskridande organiserad brottslighet. De nya reglerna tar bort kravet på koppling till den organiserade brottsligheten.

Om de nya reglerna godkänns av alla EU-länders nationella parlament kan de börja gälla den 1 januari 2009.

Danmark antog Lissabonfördraget

Med stor majoritet antog det danska folketinget Lissabonfördraget. Danmark var det elfte EU-landet som antog fördraget.

Med röstsiffrorna 90 för och 25 emot antog Danmark i sin tredje parlamentsbehandling Lissabonfördraget. 64 ledamöter av de sammanlagt 179 folketingsledamöterna var frånvarande. I slutdebatten i folketinget diskuterades innebörden i tidigare danska EU-beslut, huruvida en folkomröstning skulle hållas och om det folkliga

engagemanget. Enligt förespråkarna är det nya fördraget på flera områden bättre än det förra och med Lissabonfördraget kommer EU att bli mer effektivt.

Två partier, högerpartiet Dansk Folkeparti och vänsterpartiet Enhedslisten, röstade emot. I debatten framförde de en oro för den nordiska arbetsrätten efter EU-domstolens dom i Vaxholmsfallet. Samma majoritet förkastade ett förslag om att säkerställa löntagarnas rättigheter genom ett protokoll fogat till fördraget.

Fi ställer upp i EU-parlamentsvalet 2009

Feministiskt initiativ, Fi, ställer upp i valet till EU-parlamentet nästa år (samt i valen till riksdag, landsting och kommuner 2010). Det beslutade partiet i det närmaste enhälligt under sin extrakongress i Umeå.

– Jag tror att vi har goda möjligheter att lyckas i EU-valet, där många väljare känner sig friare i förhållande till blockpolitiken. Det finns ett stort behov av feminister i EU-politiken, säger partiledaren Gudrun Schyman i en kommentar.

Folkpartiet hoppas på euroomröstning

Ett nytt EU-politiskt program ska tas fram av en arbetsgrupp i folkpartiet. Inför nästa års val till EU-parlamentet vässar partiet nu sin EU-positiva profil.

– Folkpartiet är Sveriges mest Europavänliga parti, säger partiledaren Jan Björklund.

Folkpartiet vill också blåsa nytt liv i den svenska eurodebatten och hoppas på ett ja i en ny folkomröstning.

– Valrörelsen inför Europavalet är ett viktigt tillfälle att väcka eurofrågan till liv igen i Sverige, säger Cecilia Malmström, vice partiordförande och EU-minister.

Den borgerliga alliansregeringen har beslutat att det inte ska hållas någon ny folkomröstning om euron under den här mandatperioden.

– Vi vill ha en omröstning så snart som möjligt därefter – förutsatt att det hunnits föra en diskussion, säger Jan Björklund.